Szerkesztőség és kiadó hivatal
Piac, SIMONFFY-ház a városházával szemben

HIRDETMÉNYEK,
előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők

Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	10 frt — kr
Félévre	5 frt —
Negyedévre	2 frt 50
Egy hóra	1 frt —

Hirdetési dij:
Öt-hasábospetitsor egyszeri beigtatásáért 5 kr
Bélyegdij minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilttér 4 hasábos petitsorért 20 kr.

XI. évfolyam. 1884. Debreczen. Kedd, márczius 25. 60. szám.

Kinek volt igaza?

(—) Mikor az ipartörvény revisiója szóban jött, az ellenzéki táborban megfuvattak a trombiták, s a nélkül hogy tudták volna a kormány szándékát, előre elakarták hitetni az iparosokkal, hogy a kormány a magyar ipar vesztét akarja.

Midőn később a törvényjavaslat közzé tétetett, ismét előállottak a halálmadarak s minden átkot szórva a kormányra és pártjára, esküdöztek égre — földre, hogy — no most már vége a magyar iparosoknak, mert ez a törvényjavaslat olyan, a mely ugyan nem hogy kisegitné a bajból az iparost, hanem **szándékosan** mártja azt bele.

Hát aláhuztuk e szót: „szándékosan“, mert ha még csak arról lett volna szó, hogy a kormány egy rosz törvényjavaslatot alkotott, csak megjárná, de azt hangsulyozták minduntalan, hogy azt szándékosan csinálta ugy, mert a magyaripart isten tudja mi czélból és kiknek a kedveért, megakarja ölni.

Sajnos, az ilyen bolond beszédekkel is lehet még nálunk korteskedni, mert ez az egész heczcz nem volt egyébbre számitva, mint arra, hogy a kik lépre mennek, azok majd annak idején a választásoknál a kormány ellen szavazzanak.

Mi ezen üzelmekkel szemben kimondtuk már meggyőződésünket, rámutattunk az álpróféták eme hitegetéseinek indokaira és kijelentettük, hogy minden olyan törekvés, mely a kormány jó szándékát kétségbe vonni akarja, a legelitélendőbb kortesfogás, mert a kormánynak sem ezen, sem más téren nem volt egyébb szándoka, mint az, hogy a bajokat orvosolja s megtegye a mit jelen viszonyaink között megtehetőnek vél.

Hogy a kormány azt hitte helyesnek, a mit ő alkotott, ki kárhoztathatná azért? És hogy egyik-másik dologban több felől informáltatván, minden jogos igényt sietett kielégiteni, azt hisszük ez nem azt mutatja, hogy benne a magyar ipar iránt rosz szándék, vagy ellenséges indulat élt, hanem igenis azt, hogy a magyar iparosok érdekét atyailag gondozza.

Természetesen a dolgok ilyen fejleményére azok a harczi tárogatók elnémultak, s ezt már nem siettek az iparosoknak bejelenteni, mert ezen tények, az ő gyanusitgatásaiknak legékesebben szóló czáfolatai.

És ha még ez sem lett volna elég e gyanakodás, és roszakaratu gyanusitás elhallgattatására, legszebben és legilletékesebben bizonyitotta a kormány jó indulatát maga az ipargróf Zichy Jenő akkor, midőn az ipartörvényjavaslatnak, a képviselőház közgazdasági bizottságában mult csütörtökön történt letárgyalása után Tisza Kálmánt felköszöntötte.

Emlékezetes egy köszöntő volt ez s méltó arra, hogy minden iparos szivébe vésse s egyuttal gondoljon arra is, hogy azok, kik őt a kormány ellen ingerelték, igen rossz tanácsadók voltak.

Zichy Jenő gr. beszédében különösen kiemelte, hogy a mily aggodalommal nézett az ipartörvény elé, annál jobban megnyugtatja s kielégiti az eredmény s meg van győződve hogy az ipartörvényjavaslat, ugy a mint azt a bizottság megállapitotta, teljesen megfelel az iparosok érdekeinek. Hiszi, hogy az iparosság át lesz hatva a hála érzetétől Tisza Kálmán iránt, ki a kedvező eredmények nagy előmozditója volt.

Hát ha nekünk nem hitte volna is el az iparosság, csak Zichy grófnak, a kit legelső iparbarátnak ismer, elhiszi, hogy a kormány jót akar, hogy a magyar ipar emelése egyike legfőbb gondjainak És most ez eredmények és a Zichy gróf nyilatkozata után kérdezni merjük: kinek volt igaza, azoknak-é, a kik aljas rágalmakkal illetik a kormányt, s kétségbe vonták, sőt kereken megtagadták jó szándékát, — vagy nekünk, kik azt mondtuk, hogy a magyar kormány soha nem felejtkezik meg kötelességéről, szándéka tiszta és önzetlen s mindent el fog követni a magyar ipar felvirágoztatására.

— **Az ipar törvény javaslat** a jövő csütörtökön fog a képviselőházban napirendre kerülni. Több oldalról ismertettük már a javaslatot, azonban a vándorraktárakról még nem szóllottunk, pedig ez igen lényeges része a javaslatnak, mert oly rendszabályokat tartalmaz, melyek a vándorraktárakkal és a végkiárulással való szédelgésnek utját vágják.

Az olyan végeladásokra, melyek nem valamely helybeli üzlet feloszlása folytán rendeztetnek, szükséges lesz mindenekelőtt az iparhatóság engedélye. A helyet az ipari s rendőri hatóság egyetértőleg hagyja jóvá. Az engedély tovább, mint három hónapra nem szólhat és a község pénztárába ipari s kereskedelmi, oktatási czélokra befizetendő Budapesten 100, tizezernél több lakossal biró városokban 50 és más helyeken 20 frt. Megujitás esetén természetesen a dij ujból lefizetendő.

A további megterhelés a javaslat szerint abból állna, hogy az eladások befejeztével a befolyt összeg tizedrésze a község pénztárába ugyancsak ipari s kereskedelmi, oktatási czélokra befizetendő. Ez szigoru rendszabály, mely világosan elárulja az ilyen vándorraktárak iránti határozott ellenszenvet.

A szédelgés utja tehát igen meg van nehezitve, és ha ezen megszoritások oly sulyosak hogy a vándor raktárak és végeladások egészen megszünnek, annál jobb ugy a közönségre mint a becsületes iparra nézve.

Észrevételek az uj ipartörvény-javaslatra nézve.

(Ajánlva az utólsó órákban Debreczen sz. kir. város orsz. képviselőinek becses figyelmébe.)

A földm. ipar és kereskedelem ügyi miniszterium által készitett uj ipartörvény-javaslat a képviselőház közgazdasági bizottság retortáján keresztül menve — most már az országgyülés asztalán fekszik s a maholnap megkezdődő tárgyalása ujra mozgalomba hozza az iparos világot.

Általánosan beismert dolog, hogy az emlitett közgazdasági bizottság valóban hivatása magaslatára emelkedett, módon látott hozzá nehéz feladata megoldásához.

Oly fontos ügy volt előtte, melynél egészen szegre kerültek a máskor minduntalan előtérbe nyomuló pártkérdések, ugy hogy a szőnyegen forgó törvényjavaslat tárgyalásakor a bizottság minden tagja versenyzett abban, hogy a bizottságból valóban mesteri munka kerüljön ki.

A ki ezen bizottság jelen müködését figyelemmel kisérte, nem kerülhette ki figyelmét azon odaadó érdeklődés, mely a miniszterelnök ur részéről folyvást tapasztalható volt, s a kinek magjegyzései, elfogadott ajánlatai, mind-mind fényes bizonyitékai az iparügy országos fontossága iránt nem csak elhangzó módon, hanem tettekben, teremtő erőben nyilvánuló szilárd akaratnak és törekvésnek.

Ezen elismerő sorok azonban csak az uj törvényjavaslat általános szellemét, irányát illetik, mig ellenben a részleteknél, a §§-oknál többrendbeli, gyakorlat által szerzett keserves tapasztalatokból elvont megjegyzések, észrevételek tehetők, teendők is, hiszen a jónál lehetnek jobbak is.

Első sorban és mindenekelőtt megjegyzésre méltó, hogy mig az 1872 évi VIII-dik törvényczikkben lefektetett ipartörvénynek mily módon leendő megváltoztatásához éveken keresztül hozzászóllási és tanácsadási jogot formált és gyakorolt a legkisebb községben alakult ipartársulat, és a mindenféle tagokból álló bármiféle más egyesület, s ezeknek egymást keresztező petitiói, — addig soha és semmiféle alakban és módon nem nyilatkoztak azon hatóságok, vagy ezeknek azon közegei, melyek az eddigi iparhatóságokat képezték vagy ezeknek a törvényvégrehajtásával foglalatoskodó személyei voltak; de ha már ezek a nyilatkozást elmulasztották — még nagyobb hibának és mulasztásnak tekinthető, hogy ezek az illető szakminiszterium részéről megsem is kérdeztettek és hallgatásra voltak kárhoztatva a felől: mit tapasztaltak az 1872. évi VIII-dik törvény-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Lugossy József Kölcseyről.

Dr. Márki Sándortól.

A most folyó márczius hónap hetedik napján a magyar tudományosságnak egy alig ösmert, de igazi nagysága szállt sirba. Azon polyhistoroknak egyik utolsó tagja, kik a tiszta és hazafias lelkesültség klassikus idejében, a harminczas években annyi önzetlenséggel, annyi fennköltséggel ajánlották föl hazánknak rendkivüli készültségöket. — „Minden erény önáldozattal jár — hirdette amaz eszményies korszaknak egyik legeszményibb alakja, Kölcsey, — föláldozásával pillanatnyi kényünknek, megtagadásával önhasznunknak s nem-ritkán hajlandóságunk, vagy gyülölségünk elnémitásával: azonban minden áldozat csekély ahhoz képest, miket a hazának kivánni joga van. . . Mert, tudd meg, e szóban: haza, foglaltatik az emberi szeretet és óhajtás tárgyainak egész összesége.“

„A haza minden előtt!“ Az lett Lugossy félszázados közéletének jelszava s ő maga emlitette, hogy honszerelmének megizmositására, soha és senki sem gyakorolt oly elhatározó befolyást, mint a jelszó kiadója Kölcsey. — Tulzás, szinlelés nélkül mondhatta el, hogy:

„Könyben uszik két szemem pillája,
Valahányszor emlékszem reája.“

Hetven évnek gondja, szenvedése nyomta már roskatag vállait, midőn Debreczenben, 1882. aug. 9-én, először találkozám vele, hogy lerójjam iránta a tiszteletnek igaz szivből hozott adóját, s hogy megköszönjem egy irodalmi ügyben — mint ezer más irányában is mindannyiszor — tanusitott szives figyelmét. S nem akarok visszaélni a joggal, melyet a kegyeletnek ezen pillanata biztosit számomra, de folytatnom kell a jelenet leirását. Nevemet hallva, megölelt; majd mind a két reszketeg kezével megrázta jobbomat.

„Hát maga édes uramöcsém, titkára annak a derék egyesületnek, mely Kölcsey nevét viseli?“ S magasztalni kezdé Arad polgárságát, melynek szivéből nem halt ki a tisztelet e nagy ember iránt. „Mert nagy ember volt az — folytatta; — és tiszta jellem. Higyje meg, évek óta nem örültem annyira uj egyesületnek, mint az önökének. Mig Kölcseyt ösmerik, az eszményt is ösmerik.“ Reá emlékezett — s „könyben uszott két szeme pillája.“

Azután arra kért, hogy „ha lehet,“ — vegyük fel öt is egyesületünkbe; mert ő elaggott állapotában sem akar távolmaradni Kölcsey cultusától. S e pillanattól fogva a nagy tudósnak, a kitünő orientalistának és — mathematikusnak ritkán hangoztatottt, de mindenkor tiszteletreméltó neve ott ragyogott szerény egyesületünk rendes tagjainak sorában.

Fölvezetett roppant áldozatok árán összeszerzett 10,000 kötetes könyvtárába, ebbe az igazi irodalmi kincstárba, mely nélkül Toldy Ferencz sohasem irhatja meg irodalmunk történetét. Buzgalommal kezdte keresgélni Kölcseinek azon eredeti leveleit, a miket egyesületünk számára akart átengedni. Nem találta; de hogyan is találhatta volna meg? Az öt-hat méter magas állványokon kivül székeken, asztalokon, földön, ablakpárkányon s minden képzelhető helyen hevernek a drága és értékes könyvek s kéziratok, ugy, hogy a mesterség rájok nem lépni. Az öreg ur azonban a lépcsőn, hol ide, hol oda ment fel, hogy keresse a kéziratos ereklyét, vagy hogy valami ritkaságot mutasson meg. Pedig, bizony, nagyon törődött, „elesett“ ember volt már; panaszkodott is eleget. Beszédközben minduntalan figyelmeztetni kellett, hogy tulajdonképen miről társalkodunk. Emlékezőtehetsége fogyatékossá lett. Nem is fedeztük fel Kölcsey leveleit. S ez okból nem igérhette meg hogy összeállitja társulatunk számára Kölcseyre való visszaemlékezéseit.

„Én sohasem érintkeztem vele személyesen — szólt, mintegy mentegetőzve. — Csak a pozsonyi országyülésen láttam egynéhányszor. De mert végtelenül tiszteltem, figyelemmel kisértem minden lépését és számos jellemző dolgot jegyeztem föl róla. Ha, mint most, vo'na valaki, a ki mintegy kényszeritene a visszaemlékezésre, talán sokat és érdekeset mondhatnék. S a mi eszembe jut róla, föl irom most már bizonynyal; de nem igérhetem. Hiszen látja, hogy a beszéd fonalát is el-elveszitem!“

S Kölcseyre vonatkozólag valóban sok, igen sok adat lehet azon tömérdek papirszeleteken, mikre parányi, szemrontó stöbbnyire olvashatatlan betükkel mindhalálig hangyaszorgalommal jegyezgetett; gyüjteményének rendezgetésekor bizonyosan előkerülnek Kölcsey levelei is, — a miket nekünk szánt a nagy tudós. Két ereklyét azonban igy is nyujthatott. Költeményeit, a miket Kölcseyhez irt. Az egyiket mindjárt a nagy ember halálakor, a másikat pedig 1839-ben, midőn egybe kell vala ülnie az országgyülésnek, melyen egy Kölcsey részt nem vehet! — A huszonhat, huszonhét éves Lugossy e költeményeinek viszhangja csendült föl a hetvenéves agg szivében, midőn azzal tisztelte meg egyesületünket, hogy tagjainak sorába állt.

Első költeményének czime: „A szenvedő hamva“, mert a censor nem akarta élén meghagyni a nagy halott s annál kevésbé Foxnak magyarra forditva jeligéül használt szavait: „Elveszteni ily férfiut! — ily időben! — ily váratlanul!“ Hadd álljon az ott eredetiben, hogy kevesebben értsék: „To lose such a man! — in such a time! — so unexpectedly!“ S ez az oka, hogy Lugossy, bár 1838. aug. 31. már értesült Kölcsey elhunytáról, csak szept. 20-án közölhette budalát az Atheneumban. A mi örökségünk ez, — álljon itt ujra.

„Enyészet néma birtoka
Roppant, határtalan;
Honában a gyászravatal
Oly sürü, számtalan!

Ki mondja meg, mily sir födi
A dust, a zsarnokot?
Vegyülve porlik nyomtalan
Ur s gyáva zsoldos ott,

De, kit zokogva keresek,
A hamv, nem jeltelen;
Nemes hamv, — milliók között
Szent vödrét föllelem.

Mert Múzsa önt meleg könyűt
Kéklő viráginál
S fölötte a hon-genius
Kihunyt fáklyával áll.

Téged, fenséges honszerel'm,
Imáda bú között.
Táplálva szive vérivel
Búját az üldözött.

Miként az embernem ügyét
Kivivni nagyszerü
Önáldozattal kinra dőlt
A megváltói szü:

Nyögdelt és halla a vidék
Nem földi éneket;
Vérzett s a vér-hintette föld
Növelt emlényeket:

De kinos éltében virág
Számára nem fakadt,
S mely szirtet vonz, a bájzene
Tépett szüből fakadt.

S mert négy folyam közt nem vala
Csak egy tenyérnyi hant,
Hol szentelt sir fogadja bé
A nagy boldogtalant:

Fájdalma gyászlakában is
Kisérve nyomja őt,
A szolgaföld átoksulyos
Porában senyvedőt, —

Mignem vihar s küzdés után
Hármas bércz ormirúl,
Reá boritva lombjait,
Egy szent fa fölvirul

És lejön a kis csalogány
Enyhitve kinjait,
Éjente háboritlanul
Lezengve dalait . . . .“

Egy év mulva erősebb hang szólalt meg Lugossy lantjának hurjain. Még sajg a

czikk gyakorlati alkalmazása és végrehajtásánál?

Hiszen az eddigi iparhatóságok voltak az iparügyek gyakorló orvosai, illő és szükséges lett volna ezeknek tapasztalatait megkérdezni a hazai iparügy nagybaja, betegsége feletti consiliumra egybegyült enquetteknek; nemcsak a patienset, annak sokszor téves nézetből folyó panaszaira nézve kellett volna meghallgatni, hanem a betegséget minden stadiumában észlelő iparhatóságokat és iparkamarákat is.

Mennyit tudhattak volna azok felvilágositásul előadni: hol fészkel a baj leginkább, hol kell és minő segitséget alkalmazni?

Sok jó szándéka volt az 1872. évi ipartörvénynek, még több van a mostani ujnak, de minden jószándék irott malaszt, ha annak gyakorlati helyes alkalmazásáról gondoskodva nincs.

Az iparhatóságoknak és iparkamaráknak sajnálatraméltó módon elmulasztott megkérdezése azonban már tulhaladott álláspont; most tehát némely észrevételt még oly czélból koczkáztatok, ha annak valami, habár nem várt sikere lehetne.

Sajnosan érzett mulasztás volt az eddigi ipartörvény alapjain eljárt iparhatóságokra nézve, hogy annak, különösen a 98-dik §-ban foglalt intézkedései végrehajtására nézve az iparhatóságok az illető szakminiszterium részéről 12 év leforgása alatt soha semmiféle eljárási és tájékoztató utasitást nem nyertek, s hogy ilyet nyerni fognak, az uj törvényjavaslatban sem foglaltatik semmiféle rendelkezés és biztositék.

Nevezetesen az iparhatóságok merőben tájékozatlanul hagyattak arra nézve, hogy az elibök utalt és sokszor ezerekre menő összegek erejéig az iparos vagy kereskedő és ezek segédszemélyzete között felmerülő p e r e s kérdések tárgyalása, a hozott itéletek végrehajtása, eskü kivétele, perköltségek megállapitása körül miképen, mily irány elvek követése és alkalmazása mellett járjanak el?

Törvényhatóságokat lehetne megnevezni, melyeknek iparhatósága a társ iparhatóságtól hozzá intézett, törvényen alapuló megkereséseket egészen mellőzte, éveken át nem teljesitette, most a megkeresés nem formaszerinti alakba öntött határozatban került elibe, s ha ilyen volt is a megkeresés, annak végrehajtását a panaszlott tagadásainál fogva nem teljesitette.

Volt rá eset, hogy az igazolványai hát rahagyása után megszökött segéd ujabb tartózkodási helyének iparhatósága azt kivánta a megkereső iparhatóságtól, hogy a panaszos felet ő hozzá személyes megjelenésre utasitotta panasza előadása és letárgyalása végett 50 mértföldnyiről!

Hát azután a Lajthán-tuli tartományok ba szökött segédek hatóságai még mást is kivántak, nevezetesen nem ismerték el a törvény 89-ik §-a azon rendelkezésének jogosultságát, hogy a szökevény segéd visszatolonczolandó, hanem erre még költséget követeltek a különben is sok esetben jelentékeny összeg erejéig megkárositott iparostól vagy kereskedőtől.

Az iparhatóságok illetékessége pedig még bonyolultabbá lett az iparhatósági jogok gyakorlásával az uj törvényjavaslat által megbizott ipartestületek életrehozásával, ugy hogy valóban nem tudhatni, miszerint egy megszökött iparos vagy pláne kereskedő segéd visszahozatala végett az ipartestület vagy a tulajdonképeni iparhatóság lesz-é illetékes intézkedni és megkeresni az illető más helyi ipartestületet vagy az ottani tulajdonképeni iparhatóságot.

Tökéletes tájékozatlanságban hagyja az uj törvényjavaslat különösen a kereskedelmi ügyeket; nem tudja az ember tájékozni magát, hogy az „iparos“ elnevezés alatt minduntalan oda és alatta értse a „kereskedőt“ is?

Például az uj ipartörvényjavaslatban gondoskodva van arról, hogy az ipartestület a hozzátartozó iparosokra és segédszemélyzetükre nézve az elsőfoku iparhatóságnak a törvény III. fejezet A., B., C., betük alatt meghatározott teendőit végezze, de hát a kereskedők és ezek segédszemélyzetére nézve ki végezi az iparhatósági teendőket?

Valjon nem lehetett volna-é a bizonyos számu kereskedők által lakott városokban az ipartestületek mintájára kereskedő testületek létesitését a szóalatti törvényben elrendelni, s ezeket az ipartestületeket illetőleg meghatározott joggal és hatáskörrel felruházni?

Hiszen a kereskedelmi osztály is szinten egy oly tényezője az országnak, mely szintén figyelmet érdemel, s hogy ebben mégis nem részesült: talán az az oka, mivel nem lármázott és rózsás szinben tekintette a maga viszonyait?

Pedig kereskedő testület jelenleg is több létezik az országban, tehát szervezet már van, csak épen alap és hatáskör biztositása hiányzik, a mit pedig az uj ipartörvény egyetlen uj § beillesztésénél fogva könnyen megadhatna.

Hiányzik továbbá az uj ipartörvény-javaslatban az iparos vagy kereskedőnek a segédszemélyzet házi vagy kórházi gyógykelésénél teljesitendő kötelezettsége szabatos meghatározása; egyedül a 62 §. d. pontjában van emlités téve, hogy a tanonczot, ha a háznéphez tartoznék, az iparos (kereskedő is?) ápolásban (orvosi?) részesitse!

Itt kitüntetendő lett volna, hogy az iparos vagy kereskedő esetleg az 1875. évi III. t. cz. 1. §-a értelmében a 30 napi kórházi ápolás költségét viselni tartozik; ellenben a beteg és kórházilag ápolt segédekért a munkaadó fizetésre nem kötelezhető.

Figyelmet érdemel azon körülmény is, hogy az uj törvényjavaslatnak az 1872. évi ipartörvény 98 §-át helyettesitő 176. §-a csak felmerülhető vitás kérdésekről szól és gondosan kerüli a jelenlegi ipartörvény emlitett 98. §-ában előforduló p e r e s k é r d é s e k e t: tehát bizonytalanság mutatkozik arra nézve, hogy hát a valóságos peres kérdések az iparosok, kereskedők, nagy gyárosok, valamint ezek segéd személyzete között hogyan és mely hatóság által fog jogérvényesen tárgyaltathatni?

Végezetül és egyebektől eltekintve még bátran lehetett volna az uj ipartörvényjavaslatban megrendelni, hogy a munkakönyveket ne az ipartestületek, hanem az illető segéd valódi illetőségi iparhatósági iparhatósága (rendőr kapitány, szolgabiró) állitsa ki, s hogy a minden hónapban kiadott iparhatósági igazolványokról ne csak a 177. §-ban előszámlált hatóságok, hanem különösen a czégbejegyzés tekintetéből az 1875. évi XXXVII. t. cz. illető §-ának elégtétele végett még az illető kir. törvényszékek is időként értesitessenek.

Legvégezetül pedig felemlitendőnek tartom azon kegyes óhajtást, hogy nagyon czélszerü lenne, ha már az egyes törvényhatóságok is gondot és figyelmet forditanának arra, hogy az annyira fontos ipar és kereskedelmi ügyek ugy — a milyen intézését ne tartanák az illető megbizott tisztviselők mellék foglalkozásának, hanem igyekeznének azon, hogy az elsőfoku iparhatósági teendőket végező tisztviselők azon ügynek teljes odaadással élhetnének.

—i.— —n.—

---

seb, mit K ö l c s e y elhunytának hire ütött szivén, de „mult sérvet feled a férfi s előre tekint.“

„Zendül a hon szava; fiait meghivni tanácsra,
Tár kaput és örvend a fejedelmi Pozsony.
Én pedig elfojtódva lerariumomba bemégyek
S képed előtt titkon sirva megállok ó szent!
Árnyadat a sirból vágynám fölidézni könyümmel,
Ah, mert a nagy ügyért keblek imádva hevült;
S im, sirontuli fény leng illatözönlve körülem
S Elysion boldog hangjai szállnak elém:
„Hades örök csendét mért háborgatja siralmad?
Mult sérvet feled a férfi s előre tekint.
Mely keblem hevité, él a haza drága szerelme
Élő magzatiban: nézz soraikra s remélj! —
S mond nekik: A hivet, állhatatost itt várja jutalma,
Váltva bürökkelyhét, rénydijul, istenital.“

Erénye diját vette már a mester, s hogy vegye, most sietett el a tanitvány. A hivet, állhatatost rég várta jutalma és csakugyan része lett az istenital. S én itt ez egyesületben, melynek lerariumába legtiszteltebb tagtársaink egyikének, L u g o s s y n a k képét kell most behelyeznem, nem kisebb elfogódással állok meg e kép előtt: „Ah, mert a nagy ügyért keble imádva hevült“; a sirontuli fény azonban körülöttem is illatözönölve leng s Elysion boldog hangjai szállnak elém:

„Mely keblem hevité, él a haza drága szerelme
Élő magzatiban; nézz soraikra s remélj
S mond nekik: A hivet, állhatatost itt várja jutalma,
Váltva bürökkelyhét, rénydijul, istenital!“

„A—d.“

Napi hirek.

— **A honvédség tavaszi gyakorlatai** apriliis és május hóban lesznek. A legénységet, mint halljuk, jövő hó elejére beszólitották illető zászlóaljaik pótcsapat irodáihoz. Jövő hó közepe táján a zászlóaljak a gyakorlatra behivott legénységet a tanzászlóaljakhoz állithatják, melyek — mint már közöltük — jövő hó 17-én fognak összeállittatni. A legénység 70 napra van behiva, a volt egy éves önkéntesek pedig — a törvény értelmében — 35 napra. Az utóbbiak a gyakorlat tartama alatt le fogják tehetni az elméleti és gyakorlati tartalék tiszti vizsgát.

— **A gazdálkodók figyelmébe**. Az intéző bizottság tekintettel az időjárás kedvező voltára elrendelte, hogy a hortobágyi pusztán ugy a czifra, mint a közönséges ménesek márcz. 28-án pénteken, a gulyák pedig április 6-án megalakitandók; egyuttal figyelmezteti a legeltésekre jogositottakat a legeltetési rendszabályoknak következő pontjaira: III. 5. Hogy a ragályos betegségek tovább terjedése gátolva legyen, ezért minden gazda mindennemü, a legeltetési idő bármely szakában a hortobágyi pusztára kihajtandó, valamint a már kint volt, s később nazahajtott, azonban ismét visszahajtandó lovát s szarvasmarháját a kihajtás alkalmával a külső állatorvossal büntetés terhe alatt megvizsgáltatni tartozik. 6. A földmivelési ministerium 914—1879. sz. rendelete értelmében igy a czifra, mint a közönséges ménesekben egy éven felüli, s a három évet megnem haladott méncsikóknak tartása szabad nem leadott méncsikóknak tartása szabad nem levén, ezeknek legelőteréül a törzsgulya járása jelöltetik ki, ahhol is a város méncsikóival együtt a városgazdai hivatalnál előre fizetendő 3 frt pásztorbér fizetés mellett fognak őriztetni. Amennyiben pedig a czifra ménesek, melyeknél a pásztorbér ugy a kanczák, mint azok mult évi csikóira nézve ez évben 2 frt 50 krban állapittatik meg — ménekkel kellően el lévén látva, kimondatik, hogy a közönséges ménesekbe egy éven alóli méncsikón kivül semmiféle mént bebocsátani s tartani 10 frt büntetés terhe alatt nem szabad; miből kifolyólag felelőség terhe alatt utasittatnak külső állatorvosok, hogy minden egy éven felüli mént, melyre nézve a csődör ménesbe való hajtást igazoló hajtó engedély fel nem mutattatik, a hidnál, felügyeletök alatt a tulajdonos költségére mely ezuttal 1 frt 50 krban állapittatik meg — heréltessék ki. 9., Hajtó iv nélkül semminemü jószágot kihajtani s a pásztoroknak átvenni büntetés terhe alatt nem szabad. B é s z l e r Lajos bizottsági jegyző.

— **E. Kovács Gyula** ur bucsufellépte és jutalomjátéka csütörtökön lesz Petőfi „Tigris és hyená-jában. A drámát eddig még egyedül csak a kolozsvári nemzeti szinházban adták elő és akkor az ottani lapok nagy dicsérettel irtak különösen a szép nyelvezetről. Vannak gondolatai, melyek megkapják és megrázzák a lelket; van természetes könnyü folyékonysága a beszédben, s olyan stylusa, mely az által tünik föl, hogy egyetlen feltünő zökkenés nélkül siklik tova. Helyenként Shakespeare tömérdek szépségét juttatja a hallgató eszébe. — Olyan nyelvezet az, a mely elhallgattatná magát az itélet napig, gyönyörü lyrai töredékek egymás mellé helyezett hosszu-hosszu soraként. Ha meggondoljuk a 40-es évek Hugo Victor-i uralmát a dráma terén, ha eszünkbe jut a magyar Sturm und Drang kora, ha eszünkbe jut, hogy pl. Szigligeti „Miczbán“-ja mennyivel . . . naivabb (értsd holdvilágosabb) a „Tigris és hyéná“-nál, — leszámoltunk a darab regényes gyöngéivel, s élvezetünk a realis értéken kivül még irodalom történetivé is válik. A kolozsvári lapok egyikében azt olvastuk annak idején hogy a „Tigris és hyena“ semmivel sem rosszabb mü a „Haramiák“-nál, sőt tekintve a felvonás vagy jelenet-végek ügyes epigrammi pointeszerüségét, bizony sok uj franczia szinmüvel vetekedik.

— **Jó étvágy**. Ma egy levelező lapon a következő sorokat vettük: Két bagolydiák fogadásból $^3/_4$ óra alatt folytonos állás és ellenőrzés mellett 200 mondd kétszáz debreczeni öntött pereczet szerencsésen elfogyasztott, miközben a hangulatot folytonos vidám élczekkel füszerezték a jelenlevők. A két dominenek e levél keltéig még semmi baja sincs s ne is legyen. Egy jelenlevő.

— **A karszemélyzet jutalomjátéka** tegnap zsufolt ház előtt folyt le, s igy a közönség szivesen nyujtott alkalmat a karszemélyzetnek is bebizonyitani azt, hogy mily elösmeréssel viseltetik fáraszto, de érdemes müködése iránt. Az előadás mint egyáltalán a bohózatok, pompásan sikerült.

— **Szép tett**. Krausz Mór szegény házaló batthányi-utczán a mult napokban egy arany karpereczet talált, a becsületes találó fáradozásainak sikerült a károsodott urnőt feltalálni, és elveszett tulajdonát visszaszolgáltatni, a mit is — mint elismerésre méltó tettet — ezennel felemlitünk.

— **Egy kis árva leány** gyermekét óhajtaná jóemberek szülői gondjára bizni Jámbor József helybeli lakos (Pásti-köz 1567.) A leányka 10 éves; Pozsgai Juliánna nevü, s az iskolában egyike a legszorgalmasabb tanulóknak.

— **„A koldusdiák“** holnap ez idényben utóljára kerül szinre szinpadunkon.

— **Elveszett**. A hatvan utczai 1444-ik számu háztól, egy barna szinü levágott fülü és farku, mintegy 3—4 hónapos rattler kutya elveszett; a megtaláló kéretik — illő jutalom mellett szives visszahozására.

— **Lapunk** f. évi 43-ik számában megjelent Le Phönix czimü közleményünket oda igazitjuk helyre, hogy nevezett i ézet nem 1884-ben, hanem 1848-ban lett al..itva.

— **Nyilt köszönet**. A debreczeni gazdák, az általuk 1884 febr. 14-én tartott bál alkalmából, jövedelmükből 25 frttot, a debreczeni takarékpénztár t. közgyülése 1883-dik évi jövedelméből tiz forintot sziveskedtek adományozni honvédegyletünk javára; az általunk f. év mártius 15-dikén tartott tánczvigalom alkalmából pedig felül fizettek: Sik Lajos 1 frt, Kerekes György 1 frt, Szegedi János 1 frt, Kertész Mihály 1 frt, Kulifai N. 50 kr, Tóth János 50 kr, Zinger József 20 kr, Kis András 2 frt, Turai Farkas 1 frt, Kapusi János 1 frt, Kulcsár József 1 frt, Bucsai János 1 frt 99 krt. A márcz. 15-ike alkalmából az egylet javára a következő adományozások történtek: nagyságos Huzly Károly prépost 3 frt, Némety Lajos 1 frt, Patay Istvánné ő nga 2 frt, Darvas Albertné ő nga 5 frt, Szabó Ferencz 1 frt. 50 kr. Dáné István 1 frt, Dragota Ignátzné ő nga. 5 frt, B. Nagy János 2 frt, Oláh György 1 frt, László Alajos 1 frt, Jónász Lipót 2 frt, Trocsányi Ferencz 1 frt, Balassa Károly 1 frt, Laky Lajos 2 frt, Sebes György 2 frt, Turai Farkas 1 frt, Kacskovics Ivánné ő nga 5 frt, Eichbein Márton 1 frt, Fürst Dávid 1 frt, Áron Miksa 2 frt, Szücs Mihaly város gazda 1 frt, Nikházi Dániel 1 frt, Szegedi Lajos (réz-pakfong müvész) 1 frt, 33 krt, Darvas Gabriella kisasszony koszorut, Lukács Zsuzsánna k. a. koszorut, Májer Ferencz kereskedő nyakravalóhoz szövetet; Incze József 1848/9-ki tüzér a csákókhoz Magyarország czimerét érczbe véste, e czimert a csákókra Havlicsek Ferencz (1848/9-ben lőfegyver gyári munkás, most az érczkoporsó gyár munka vezetője) pakfongból kiverte. Az adományozó pénz intézet, a gazdák a mélyen tisztelt urak, a kegyes szivü s honleányi érzelmü hölgyek kegyes adományaikért, értékes munkáikért fogadják a debreczeni 1848/9-ki Honvéd Egyletnek tisztelteljes hálás és hazafiui szives köszönetét.

— **Arad város vagyoni állapota**. Az Aradi Hirlap egy részletes kimutatást közöl Arad vagyoni állapotáról, mely valóban kedvezőnek mutatkozik a hivatolt számadatokból. A cselekvő vagyon ugyanis, igy a földek (950 ezer frt), házak (1 milló 100 ezer frt), javadalmak (3 millió 200 ezer frt), ingók és készpénz (300 ezer frt) összesen 5 millió 825,502 frt 52$^1/_2$ kr értéket képviselnek, melyel szemben 1.159,043 frt 06 krnyi szenvedő állapotot tüntet fel a kimutatás. A városi alapok mintegy 200 ezer forintig állanak. A mult évre előirányozva volt 417325 frt bevételés 417325 frt kiadás, befolyt pedig 520,447 frt 19 kr s tényleg kiadatott 483768 frt 83 kr. Készpénz maradvány 36,678 frt 35 kr.

— **A légszeszvilágitás** nálunk olyan gazdálkodást képez, a melynél palam et publice megy a város kárositása. Talán sehol sem mernek oly nyiltan és szembetünően paczkázni a szerződésileg megállapitott kötelesség teljesitésével, mint a hogy nálunk tapasztaljuk. Az meg, a mit a légszeszvilágitásnál müvelnek, már messze tulmegy az elnézés minden lehető és kigondolható határán. A ki nem tudja és megakarja érteni, hogyan tesznek eleget a városnak a kikötött utcza világitásért járó nagy összeg áldozatáért, az járjon körül bármely utczán és téren, a hol éjjeli világitás van, és figyelje meg, hogyan égnek a légszesz-lámpák. Ezekre az üzelmekre figyelmessé téve, e sorok irója több izben megfigyelte az éjjeli világitást és arra a tapasztalatra jött, hogy majd minden 3-ik lámpa pislog; mert lángja kisebb, mint egy éjjeli szobamécs beteges világa. Tehát ez nálunk az utczai világitás légszeszlánggal! Szeretnők tudni: vajjon egyátalában van-e hatósági fölügyelet a világitásra, és ha van, melyik az a közeg, a ki ezt teljesiti? Mert ugy látszik, hogy az az éjjeli pislogás már rendszeressé vált és — ha a hatóság utána nem néz — valószinüleg azok a lámpák is mind pislává lesznek, a melyek ma még ugy ahogy égnek és világitanak.

— **Muzeum**. Örömmel ragadom meg ismét az alkalmat, hogy azoknak, a kik a főiskolai muzeum tárgyait az utóbbi napokban ajándékaikkal szaporitották, szives köszönetemet nyilvánosan kifejezzem. Nevezetesen: G r a n d p i e r r e Károly ur, táviró tiszt, a ki már többször is részesitett ilyen figyelemben, egy k ö z ö n s é g e s Ö l y ü t (Buteo vulgaris) — O t t l i k Ede pénzügy-igazgatósági tiszt ur pedig egy k a n á r i t. — s P o l g á r i Imre gimn. I. oszt. tanuló egy k ö z ö n s é g e s M a g t ö r ő t (Coccothranstes vulgaris) ajándékoztak. — S z u n y o g h y János vasuti mérnök ur a debreczen-böszörményi vasut töltésénél talált régiségek buzgó gyüjtője most már hetedik szállitmányát adta be; nevezetesen egy két fülü cserép bögrét, mely nem korongon, hanem szabad kézzel készült, s ugy látszik, hogy szabad tüzben, s nem kemenczében égettetett ki, tehát igen régi; továbbá egy csonka egyenes szablyát vasból; végezetre egy lópatkót, egy sarló darabot és egy kés vaskóját. — G r é f Erzsike kisasszony is olyan tárgygyal gyarapitotta muzeumunkat, a mely még itten nem volt meg, a Fiuméból neki ajándékul küldött három T e n g e r i r á k b ó l (Maia Squinado) egyet beszolgáltatván, a mely nagyságára nézve is a ritkább példányok közzé tartozik, mert törzsének hossza, a has alá behajtott rövid farkát nem számitva. 14 cm. és szélessége 12 cm. s első lábai 29 cm. hosszuak. Erről a régi görögök azt tartották, hogy kitünő okossággal bir, pénzeiken is előfordul ennek képe s az ephesusi Diánának is ez szolgált nyakékül; — nevét is a szép fürtü Nymphától — M a i a t ó l k a p t a. — H a r s t e i n Dezső gymn. VI. oszt. tanuló egy veres . éz boglárt ajándékozott, mely N. Váradon, a várban, a régi Sz. László templom maradványainak ásása alkalmával találtatott. — R a u c h Antal VI. elemi oszt. tanuló egy e u r ó p a i T e k n ő c z ö t (Emys europace). — Végre P e p a Szilárd gymn. IV-ik osztályu tanuló egy érmet adott, mely a nemzet 13 vértanuinak 25 évi gyászemlékére veretett. Arad 1874. okt. 9, — A midőn ezen ajándékozóknak szives köszönetemet kifejezem, a főiskolai muzeumot továbbra is a közönség buzgó pártfogásába ajánlom s különösen most a madarak költözése évszakában a vadász urak figyelmét egész tisztelettel felkérem. — Kovács János m. k. tanár.

— **Ahol még majom sincs**. Székesfehérvárott történt, Jókainé második föllépése alkalmával. Egy falusi asszony is bevetődött a szinház karzatára, hol nagy figyelemmel, ájtatosan hallgatta Coriolánt, hanem midőn a függöny legördült, még sem állhatta meg, hogy igy ne szóljon: „Az ördög látott már olyan szinházat, ahol még majom sincs!“

— **Stefánia trónörökösné és a láb-**

mosás. Az idén a Wiesbadenben időző király helyett Stefánia főherczegnő fogja a nagycsütörtöki szokásos lábmosást végezni.

— **A legujabb divat.** Párisban most az a divat, hogy egy gyermek születését a következő értesitéssel tudatják: „Van szerencsém e hó . . . történt születésemről értesiteni. A mama jól érzi magát.“ Következik a keresztnév.

— **Felhivás a „Szepesi szeretetház“ ügyében.** Mig Németországon több mint 500, a kis Schweizban több mint 100 szeretetház müködik közre a társadalom azon legmagasztosabb feladatában, hogy az anyagilag és erkölcsileg elhagyott (6—15 éves) gyermekek az emberiség és nemzet javára haszos tagok gyanánt megtartassanak, fölneveltessenek, szóval erkölcsileg megmentessenek, addig hazánkban eddig összesen 2 szeretetház áll fenn, Balaton-Füreden és Budapesten. Most van alakulóban a Szepességen a harmadik. Lelkes emberbarátok adakozásából már több mint 5000 frt gyült össze ennek javára. A Szepesség értelmisége, élén gróf Csáky Albinnal, mindent elkövet ezen „Szepesi szeretetház“ mielőbbi felállitására. Városunk értelmiségét és emberbarátait is melegen felszóllitjuk, hogy e valóban nemes és humánus intézetre, mely nem csak a Szepességé hanem hazánké is, adakozzanak. Sokan vannak városunkban, kiket a Szepességhez kellemes összeköttetések és emlékek kapcsolnak; de bizonyosan még többen az értelmiség tagjai közt, kik a mivelt társadalom legszebb feladatát, több mint feladatát, kötelességét látják abban, hogy ilyen jóságos és nálunk anyira szükséges intézetet tettleg is bármily csekély adománnyal pártoljanak. Arról van szó, hogy évenként 30-40 gyermek mentessék meg attól hogy koldus legyen, és e helyett a magyar nemzet és társadalom hasznos tagjává neveltessék. A szives adományokat nyilvános nyugtázás mellett Osterlamm Ernő főisk. tanár, vagy lapunk szerkesztősége is átveszi és kézhez juttatja.

— **A főiskola köréből.** A jogász önképző kör, legközelebbi ülésén két pályadijat, 25 és 15 frtot tüzött ki a következő két pályakérdésre: a., „Előre bocsáttatván a párviadalnak észjog, jog és társadalmi elvekhez viszonya, fejtessék ki, menynyiben igazolható még ma is s mik a teendők a párviadalnak — mint társadalmi ragálynak — megfékezésére.“ b., „Irassék tanulmány népszerü értekezés alakjában az értékről, érintve s birálva röviden a nevesebb nemzetgazdák nézeteit.“ E pályamüvek beadási határideje május 15. A hittanszaki önképző társulat ülésein nem régiben érdekes, mély és alapos tanulmányra valló felolvasás sorozatot kezdett meg Vásárhelyi Zsigmond 3. th. Horatius bölcsészetéről és theologiájáról.

— **A Deák-szobor.** Két nap óta valóságos népvándorlás szinhelye a Huszár Adolf kitünő müvészünk Bajza-utczai müterme. A fővárosi társadalom minden rendü és rangu tagja siet megtekinteni Deák Ferencz szobrának kolosszális agyagmintáját, mely immár teljesen elkészült, és melynek gipszbe öntéséhez már holnap hozzáfognak. Másfél évi szorgalmas, fáradhatatlan és lelkiismeretes müvészi munkának nagyszerü gyümölcse. Megilletődve állunk a haza bölcsének ez óriási alakja előtt, mely a felfogás nemessége és a kivitel müvészete által megbüvöl, lebilincsel. Izléses, kerek támláju karos székben ül Deák alakja egyszerü polgári ruhában. A balkéz a szék támláján pihen, mig a jobb kéz kissé előre nyujtva, mintha beszédét könnyed taglejtéssel kisérné. A bal láb kissé előre nyujtva; és ölén át a felöltő festői redőzetben nyugszik, — Az arczkifejezése komoly, de véghetetlenül szellemes. A hatalmas szemöldök által beárnyékolt szem és magas homlok rögtön elárulja a nagy gondolkodót, a haza bölcsét. — Szerencsés gondolat volt a müvésztől a nagy hazafit abban a korban érzékiteni, midőn még testi erejének teljében volt. Ilyen lehetett a haza bölcse a 61-iki nagy fölirati harcz idejében. Szóval Huszár Adolf e legujabb müvére — méltán lehet büszke, de büszke lehet rá az egész ország, mert az a modern szobrászatnak egyik legremekebb alkotása, melyet épp ugy jönnek majd megcsudálni külföldről, mint most mi keressük föl a külföld szobrászati remekeit.

— **Évek multán.** Nagyváradról irják: Nehány évvel ezelőtt Ráth János váncsodi lakost az ablakon keresztül meglőtték. A vizsgálat elég erélylyel folyt ugyan, de eredményre nem vezetett. Nemrég a faluban két asszony összeveszett és az egyik azzal fenyegetőzött, hogy ezután már nem fog titokban maradni a gyilkos neve. Ugyanakkor ment arra egy csendőr, a ki az asszonytól megtudta, hogy ki a gyilkos és azt le is tartóztatta.

— **A czigány mint szellem.** Pellérd pécsmelléki falu egyszerü lakosai a napokban rettentő izgatottságban voltak. Több leány és legény a szőlők között egy, a lelkeknek divatos lebegő, fehér lepelbe burkolt kisértetet látott végigsuhanni. Jobb lábára sántitott, arczszine fekete volt, feje szarvba végződött. Minthogy e tüneményt többen — nem mindnyájan ugyanazon helyen és időben — észlelték, legtöbben a sátánra véltek benne ismerni s már keresztet vetettek az idei szőllőtermésre, Az ottani kereskedő, ki egy ujságot járat, mint a „Társadalom“ irja, polgártársaival elhitette, hogy Bastián spiritiszta az ő kétségbe vont hatalmát a negyedik dimenzió lényei fölött Pellérdnek semmi főherceg által nem fenyegetett vidéken akarja megmutatni. A kisérteti történet azonban kevésbbé romantikus módon oldatott meg. Csendőrök jelentek meg a faluban s egy czigányt kerestek, a ki mint rekonvalescens szökött meg a pécsi kórházból. A parasztok beszéltek az ördögről s a csendőrök felismerték emberüket. A fehér, libegő ing a vászon betegköntös volt, a lópatkó a kissé biczegő láb, a szarv a hálósüveg s a fekete arczszin a puszták fiának természetes szine. A czigányt egy présházban találták meg és az aranyszabadságból visszakisérték a kórházba.

— **Gyermekek tréfája.** Kiskomáromban e hó 18-ikán a 14 éves kis Hajdu István egyedül volt otthon, midőn házuk ablakához jő az ugyancsak 14 éves Tüttös Julcsa, s az ablakban évődni kezd a fiuval. A fiu tréfából leveszi a falról atyja puskáját, s ráfogja a lányra, s nevetve igy szól: „Vigyázz, mert mingyárt agyonlőlek!“ — A puska e pillanatban eldördül, s a szegény kis lány holtan találva rogyott össze. Mint a „Zala“ irja, a kanizsai kir. törvényszék haladéktalanul meginditotta ez ügyben a vizsgálatot.

— **A játékbarlang áldozatai.** Igen gyakran olvasható napilapokban, hogy a monakói játékbarlangnak, mely már annyi felszólalás tárgyát képezte, ismét ujabb meg ujabb áldozatai voltak. Egy a Gazzetta Piemontese által összeállitott statisztika szerint, Monakóba január elseje óta egész e hó 18-áig, huszonegy ember lett öngyilkossá, szerencsétlen játék miatt.

Irodalom.

— **Uj zenemü.** Táborszky és Parsch zenemü kereskedésében Budapesten megjelent: „Szegedi polgárőrségi csárdás,“ zongorára szerzé Dankó István. 1 frt.

× **Nádor Kálmán** könyvkereskedésében (Budapesten, Károly-körut 8.) megjelent az „Ezeregy Éjszaka“ teljes kiadásának 1-sö füzete. Az egész mü mintegy 36 füzetből fog állani, egy füzet ára 25 kr. s előfizetés utján is megrendelhető.

× **A bélyeg és illetéki törvények és szabályok** teljes gyüjteményéből megjelent a 2,3. és 4-ik füzet. Megjelenik három hetenként egy füzet. Ára füzetenként 30 kr.

× **Zichy Géza gr. Németországban.** Berlinben, nagykövetségünk palotájában, Zichy Géza gróf nagy sikerrel adott hangversenyt. Az előkelő társaság nagy számmal gyült össze. Ott voltak a nagykövetek, diplomaták s főrangu nők egész koszoruja. — Nemcsak Zichy Géza grófnak tapsoltak egész fölmelegülve, hanem Széchenyi Imre gr. nagykövetünknek is gratuláltak, hogy zseniális honfitársa ily elvezetben részesité őket.

DEBRECZENI SZINHÁZ.

VIII. Bérlet 14 szám.

Holnap szerdán, ez idényben utólszor adatik:

A koldusdiák.

Operette 3 felvonásban.

Kezdete 7 órakor.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: **Karczag Vilmos.**

Nyilt-tér.

Fölötte fontos.

A kitünő eredmények, melyeket a svájczi lapdacsok által napról-napra kiviva látunk, e gyógyszer rendkivüli kedveltségét a társadalom minden osztályában, megfoghatóvá teszik. — De hát mit szólnak hozzá az orvosi tudomány nagy mesterei? E kérdésre való felelettől megkimél bennünket a nagyrabecsült lipcsei tanárnak Reclam urnak következő levele, melyet Brandt Richárd gyógyszerész urhoz irt Zürichbe:

„Az ön svájczi labdacsait különösen a nőknél való orvosi gyakorlatomban találtam kitünő hatásuaknak s a nők nagyon szivesen is használják, (két szemét a reggelizés után) mert hatásuk biztos, a nélkül, hogy valami nehézséget okozna.

De a férfiaknál is, kivált az ülő életmódot folytatóknál és idősebbeknél — szóval hol pangó a bélmozgás — a legjobb eredményt eszközlik.“

Egy doboz ára 70 kr. s ez elég több heti használatra; de a valódiságot illetőleg figyelni kell a doboz czimén Brand Richárd aláirására s a fehér keresztre vörös mezőben.

MATTONI-féle
BUDAI KIRÁLY KESERÜFORRÁSOK
Deák Ferencz-forrás, Hunyady Mátyás-forrás, Szt.-István-forrás, Gróf Széchenyi István-forrás
Mattoni és Wille, Budapest.
Kapható minden gyógyszertárban és ásványvízkereskedésben.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égetnyes
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Kiadó.

A főpiaczon, a posta és távirda hivatallal szemben **2 nagy udvari szoba,** — mely ügyvédi irodának igen alkalmas, — f. é. pünkösdtől kezdve — kiadó; értekezhetni

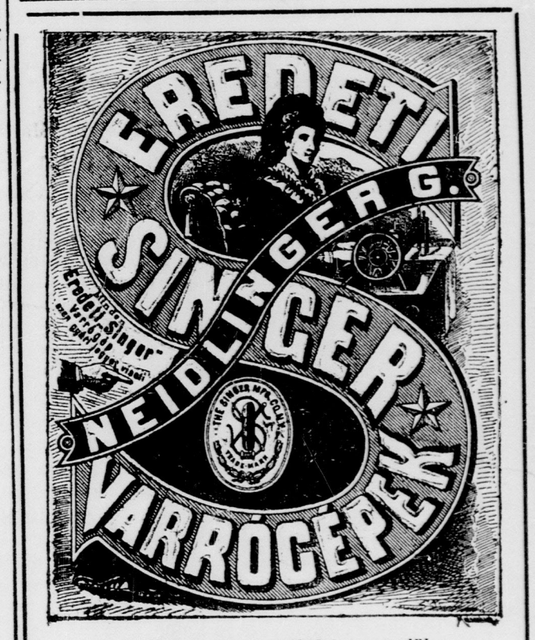
Biedermann E. és fia
posztó kereskedésében.

Szalonna, kolbász, sertéshus üzlet.

Erdei János tehénhu-mérésében (Rózsatér 15. szám) friss sótalan SZALONNA (zsirnakvaló) kilónként 50 kr. és SÓS SZALONNA kilónként 50 krért, továbbá: füstölt KOLBÁSZ, kilója 75 krajczárért,
PAPRIKÁS FÜSTÖLT SZALONNA
szintén 75 kr, és naponta friss SERTÉS-HUS, a legkedvezőbb árban kapható.

Ügynökök, jutalék melletti utazók: egyátalában mindenkinek (nőknek is) igen jövedelmező mellékkereset ajánltatik pontos czim megnevezése mellett: Glück N. 900, Bécs főposta restante.

Steinfeld Ignácz KIS-MACSI birtokán eladó 3 db. 3 éves telivér BERNI faj és 1 db. 4 éves KÖRMÖSDI CSÁKY-féle telivér magyar faj tenyész bika.

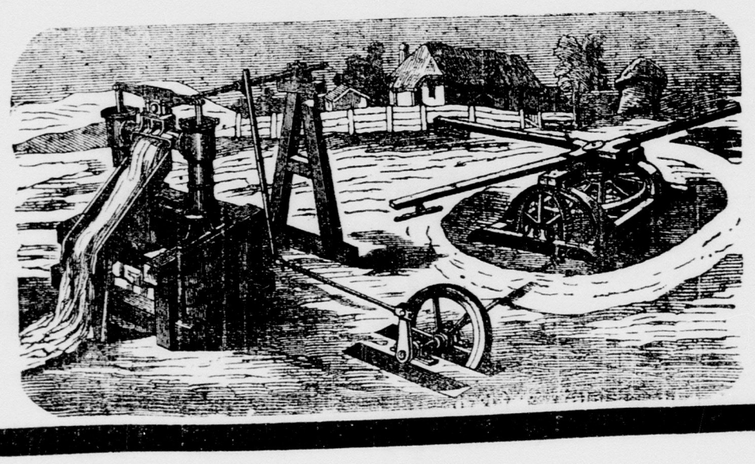

Debreczenben valódiak egyedül
Neidlinger G-nél piacz-utcza 2145. sz.
Eladás **1 frt** heti részlet, alapos oktatás ingyen, **5 évi jótállás mellett.**
Mindennemü régi varrógép fizetés gyanánt elvállaltatik.
Minden más varrógép, mely itt mások által Singer név alatt árusittatik el az eredeti Singer gépnek utánozmánya.

Alapittatott 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gèp- és tüzoltószerek gyàra, harang és érczöntödéje.
BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.

Ajánlja gyártmányát mint **magyar különlegességet,**
kutakban és mindennemü szivattyukban.
Elvállal **teljes vizvezetékek** berendezését **városok, földbirtokosok** és **magánzók** részéről, modern technicai alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik
KÖZ és MAGÁNFÜRDŐK
felszerelésére
szagmentes ürszékek
felállitására és minden vizmüvi munkálat gyors és pontos kivitelére.
Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kivánatra dijmenten küldetnek.

EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYÁR.

Bártfai, bikszádi, giesshübli, ivándai, karlsbadi, kissingeni Rákóczy, marienbadi, mohai, parádi, szolyvai stb.

friss töltésü ásványvizeim megérkeztek, ajánlom azokat tisztelt vevőim szives figyelmébe.

Debreczen, 1884. márczius 20.

CSANAK JÓZSEF.

Légzőhurut, teljes étvágytalanság, légzési szükség, mellfájás, heves és kinos köhögés meggyógyittatott.

Bátoritás a vigasztalanoknak és nehéz betegeknek!

Ezeren, kiket már mimdenki csaknem elveszettnek hitt, e gyógyhatásu italnak köszönik életüket s élvezik most annak örömeit.

(A meggyógyultak saját szavai.)

Hoff János cs. kir. udvari szállitó urnak

Bécsben, gyár: Grabenhof, Bräunerstrasse 2, gyári raktár és iroda I. Graben, Bräunerstrasse 8.

Rozsnyó, 1883. szeptember 21.

Első sorban fogadja legbensőbb forró köszönetemet jó kimondhatatlan gyógyhatásu Hoff János-féle malátagyártmányaiért, melyekkel — ezer hála istennek — sok és sulyos bajomat csilapitotta. 64 éves nő vagyok, férjem timár, a leghidegebb, legzordabb télben is kénytelen vagyok vásárokra járni, sokat szenvedtem nehéz lélekzésben, mellfájásban, heves köhögésben, mégpedig sulyosan, 3—4 héten át feküdnöm kellett és gyakran 9—10 napon át, éjjel—nappal kénytelen valék ülni, mert a fuladástól képtelen voltam feküdni, a gyógyszerek pedig nadályokkal és vesicatorral együtt sem sokat használtak. Ekkor olvasott férjem az ön gyógyhatásu szerei felől s 1879 óta használom az ön kifejezhetlen jótékony Hoff János-féle maláta gyógytápgyártmányait, istennek hála, a legjobb eredménnyel. Mégegyszer: legmelegebb köszönetemet! Bátorkodom 30 palaczk Hoff János féle friss malátakivonati egészségi sört gyorsszállitmányként, utánvét mellett kérni.

Tisztelettel

Rozsnyó, Felső-Magyarország. **Kirner Jozefina.**

Baja, 1881. november 27.

Tudatom önnel, hogy az ön Hoff János-féle maláta-kivonatának használata, 73 éves atyámnál, ki makacs légzőhurutban és teljes étvágytalanságban szenvedett, mely betegségek minden gyógyszerrel daczoltak, a hurutot elmulasztotta s étvágyát ismét helyreállitotta. Következik a megrendelés 50 palaczk malátakivonati egészségi sörre, 2 kilo maláta-csokoládéra és 5 zacskó malátaczukorkára. Tisztelettel **D. Löwy.**

Czim: **Deutsch Simon** Tokajban, Magyarországban.

Statisztika és elismerés.

Alapitási év: 1847. — 59. kitüntetés. — Több mint 1 millió köszönő-irat. — A Hoff János-félé maláta-gyógytápszerek eladása minden müvelt államban, 27,000 elárusitó-helyen eszközöltetik, ebből csik Nyugot-Európára 12,800, Kelet-Európára 9000, Amerikára 4300; ezekhez igénybe vétetik Európában 1600, Amerikában 400 ujság. — Az 1876. és 1877. évben 9 udvari szállitói pátenssel kitüntetve. (Ezek között az osztrák császár, a német császár és a szász király ő felségeik ujabb kitüntetései) minden ország orvosai rendelik, a beteg előszeretettel használja s bennök üdülést, erősödést talál. A nem valódi maláta gyártmányok nélkülözik a Hoff János-féle maláta-gyártmányok gyógy-pótlékát s azoknak eddig még el nem lesett készitési mód, ját. Vételnél szigoruan tessék megfigyelni a védjegyet (Hoff János feltaláló arczképe, álló oválban) E védjegy nélküli hamisitványok nem birnak gyógyhatással.

Árak: Malátakivonat egészségi sör 1 palaczk 60 kr. 13 pal. 7,26 frt. 28 pal. 14.60 frt, 58 pal. 30 frt. ½ kilo maláta csokoládé I. 2 frt 40 kr, ¼ kilo 1 frt 30 kr, II. ½ kilo 1 frt 60 kr, ¼ kilo 90 kr. III. ½ kilo 1 frt. ¼ kilo 60 kr. Maláta-czukorkák 1 zacskó 60 kr, 30 és 15 kr. Malátakivonat 1 üveg 1 frt 12, kisebb 70 kr. — Gyermek tápmaláta-liszt 1 frt. Egy máláta fürdő 90 és 50 kr. 2 frton alól semmisem szállittatik. Az első valódi Hoff János-féle nyákoldó maláta mellczukorkák kék papirban vannak. Vevésnél csakis ilyenek kérendők.

Főraktár **Debreczen**: **Csanak József** füszerk., továbbá **Rickl József Zelmos Geréby Fülöp** és **Varga Lajos** uraknál. **Nyiregyháza**: Korányi Imre gyógy. **Nagyvárad**: Jarky Antal. **Nagy-Károly**: Ujházy István, Kaufmann Jakab, **N.-Bánya**: Ifj. Orosz István-nál. **Szatmár**: Jakó Mihály. **Zilah**: özv. Weisz Sámuelné. **H.-Böszörmény**: Dengyel László továbbá az ország minden nevezetesebb gyógyszertáraban.

1504.
1884.

Árverési hirdetés.

Debreczen sz. kir. várostanácsa részéről ezennel közönségessé tétetik hogy a város tulajdonait képező Vajda-laposi földbirtokok, hatvan-utczai tilalmas, Komlóskerti 26 nyilas és 40 □ öl föld; — Komlóskerti egy nyilas és 1020 □ öl föld, és a halápi telek, a folyó 1884. évi április hó 9-én d. e. 9, s azt követő órák alatt, a városház nagytanácstermében tartandó nyilvános árverés utján, a számvevő hivatalnál megtekintés végett letett árverési feltételek értelmében haszonbérben fognak kiadatni.

Kelt Debreczenben 1884. márcz 20.

A **városi tanács.**

1509.
1884.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa részéről ezennel közönségessé tétetik, hogy a város tulajdonait képező következő földbirtok részek, u. m. a légszeszgyár melletti 868 □ öl, — a 6 nyilas 1424 □ öl ugynevezett „posta föld“, — a „Dóka“ féle 5 nyilas, s a Gilányi laktanya és Boldogfalvai kert közti 5 hold legelő föld, a f. 1884. április hó 23-án d. e. 9 s azt követő órák alatt a városház nagy tanácstermében tartandó nyilvános árverés utján — a számvevő hivatalnál megtekintés végett letett árverési feltételek értelmében haszonbérben fognak kiadatni,

Debreczon, 1884. márcz. 20-án.

A városi tanács.

SZABÓ LAJOS

DEBRECZENBEN, rózsatér.

ajánlja a nagyérdemü közönségnek **tavaszi** és **nyári** czikkekben nagy választásu raktárát:

DIVATOS RUHAKELMÉK.

Fekete és szines ternók, kasmirok, kendők.

GYÁSZ CZIKKEK.

Szines perkál, kreton ès szatinok.

KITÜNŐ SZABÁSU FÉRFI INGEK,

Vászonnemüek, ágyteritők. Fekete selyem kelmék és kendők. Jó minőségü kötő pamutok. Ruhadiszek, gombok, csipkék, szalagok.

NAPERNYŐK és ESERNYŐK.

Jutányos szabott árak.

Előfizetési felhivás a

„MAGYAR HÁZIASSZONY“

háztartási, gazdasági és szépirodalmi hetilap, a magyar gazdasszonyok orsz. egyletének hivatalos közlönye, III. évfolyamára. Szerkesztik:

Csiszér-Ugróczi Ida, Andrea és Vértess W. József.

Előfizetési árak:

Egész évre 6 frt. — Fél évre 3 frt. — Negyed évre 1 frt 50 kr.

Előfizetések a „Magyar Háziasszony“ kiadóhivatalához Budapest, Váczi-körut 20. sz. intezendők.

A „Magyar Háziasszony“ hetilapból mutatványszámokat bérmentesen küld a kiadóhivatal mindazoknak, kik eziránt hozzá legczélszerübben levelező lappal fordulnak. Előfizetések a hó bármely napjától elfogadtatnak.

A „Magyar Háziasszony“ kiadóhivatala

Budapesten, Váczi-körut 20.

E szaklapnak egyik háztartásból sem szabad hiányozni, miután utmutatásai mellett több száz forintot lehet a háztartásban megtakaritani.

Nr. 278/2 84. szám.

Édes anyám, ki már éltes asszony, huzamosabb időn keresztül csuzban szenvedett a nélkül, hogy segélyre talált volna. Véletlenségből azonban egy háziszer birtokába jutottam, mely nemcsak nekem szerzett gyógyulást, hanem jó anyámat is gyorsan megszabaditotta a fájdalmaktól. Hasonló bajban szenvedőknek hálából szivesen adok dijtalanul közelebbi utasitást. **Hlina M.**

Bécs, I, Getreidemarkt 2.

Kavé ár-mérséklet.

C. Goverts és T-sa Hamburg

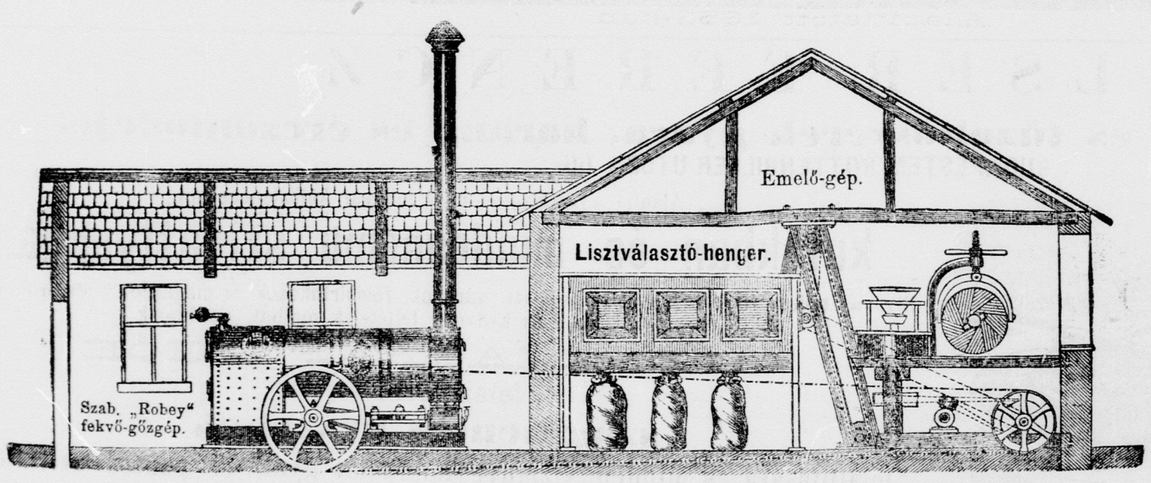
alt. Wandrahm No. 45.

szállitanak csak kezesség mellett szép kávékat rendkivüli olcsó árakon portómentesen utánvéttel:

5	kiló	Liberia, igen kedvelt fin.	3.50
5	„	Guatemala, kitünő „	4.30
5	„	Cuba, brillians „	4.50
5	„	ff. Ceylon, nagyszemü „	5.—
5	„	Menado, nemes faj „	5.40

ROBEY & COMP

Budapesten üllői-ut 35.

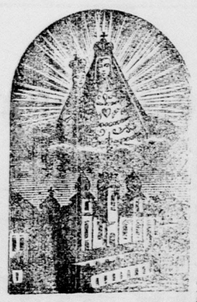
Szabadalmazott „ROBEY“ gőzgép

malmok hajtására a legjobb gép, nem igényel külön alapfalazatot, falazott kéményt, olcsóbb is, felül is mulja a fekvő (stabil) gépet.

Maria-celli

gyomor-cseppek;

jeles hatásu gyógyszer a gyomor minden bántalmai ellen,

es felülmulhatatlan az étvágy-hiány, gyomorgyengeség, rosz szagu lehellet, szelek, savanyu felbüfögés, kólika, gyomorhurut, gyomorégés hugykőképződés, tulságos nyálkaképződés, sárgaság, undor és hányás fájás (ha az a gyomorból ered), gyomorgörcs, székszorulat, a gyomornak tulterheltsége étel és ital által, giliszta, lép- és májbetegség, aranyeres bántalmak ellen. —

Egy üvegcse ara használati utasitással együtt 35 kr.

Kapható: Debreczenben Dr. Rothschnek V. Emil Gölti Nándor, Tamássy gyógyszerész uraknál. Kun-Szt.-Márton Batha Zoltán gyógyszertárában, valamint az osztr.-magyar birodalom minden nagyobb gyógyszertárában és kereskedésében.

Központi szétküldési raktár nagyban és kicsinyben.

Brady Károly,

„az őrangyalhoz“ czimzett gyógyszertárában

Kremsierben, Morvaországban.

Debreczen, 1884. Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr“ könyvnyomdájában. Piacz, SIMONFFY-ház.